16. Turku University of Applied Sciences. (n.d.). Turku University of Applied Sciences ETHCOM *Project Partner*. URL: https://ethco.turkuamk.fi/partners/turku-university-of-applied-sciences/
17. UNESCO. (2021). Reimagining our futures together: A new social contract for education. Paris : *UNESCO*. 188 p. URL: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379707
18. Vedrenne-Gutiérrez F., López-Suero C. D. C., De Hoyos-Bermea A., Mora-Flores L. P., Monroy-Fraustro D., Orozco-Castillo M. F., Martínez-Velasco J. F., Altamirano-Bustamante M. M. (2024). The axiological foundations of innovation in STEM education: A systematic review and ethical meta-analysis. *Heliyon*, 10 (12), e32381. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e32381
19. Windelband W. (1901). A history of philosophy (J. H. Tufts, Trans.). New York : Macmillan. 726 p.

Yu. Yevtushenko. The axiological approach in forming the professional and ethical culture of future physicians: challenges, opportunities, pedagogical solutions.

The article theoretically substantiates the potential of the axiological approach as an effective pedagogical strategy for forming a professional and ethical culture of future physicians. The relevance of the study is determined by the need to humanize medical education in the context of global challenges, including technological transformation, intercultural interaction, pandemics, wars, and the ethical complexity of clinical practice. The theoretical foundations for forming the professional and moral culture of future physicians are based on the philosophy of values (Scheler) and humanistic pedagogy (Rogers), which are implemented through reflection and analysis of ethical dilemmas.

The article reveals the practical implementation of the axiological approach in medical education. Specifically, it examines the integration of ethical content into academic disciplines, the application of reflective practices, elements of narrative medicine, simulation classes, and volunteer activities in hospice settings. Pedagogical conditions necessary for the effective implementation of the axiological approach in the professional training of future physicians are identified. Special emphasis is placed on the relevance of technological challenges, such as bias in artificial intelligence algorithms and ensuring confidentiality in telemedicine practice, which require new ethical approaches.

The conclusion is drawn about the necessity of systematically implementing the axiological approach to create an ethical educational environment in Ukrainian higher education institutions, where values are lived through reflection and practical experience. Research perspectives include developing validated instruments for assessing ethical competence, conducting longitudinal studies on the impact of axiological practices on professional identity, comparing Ukrainian and international experiences, and studying student motivation through focus groups.

Key words: *axiological approach, professional-ethical culture, medical education, pedagogical conditions, ethical training, emotional engagement.*

УДК 364-783.6:316.4
DOI https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2025.105.09

Єнгаличева І. В.

ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАЦІЇ В МЕЖАХ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

У статті обґрунтовано актуальність інтеграції медіації в соціальну роботу, зокрема в умовах застосування системного підходу. Наголошено, що сучасні фахівці соціальної сфери все частіше зіштовхуються зі складними міжособистісними та соціальними конфліктами, що виникають у взаємодії особистості з різними рівнями соціального середовища. У цьому контексті системний підхід дозволяє розглядати конфлікти не ізольовано, а в широкій мережі взаємозв’язків, що дає змогу будувати комплексні шляхи вирішення спорів. У статті визначено сутність медіації як процесу добровільного врегулювання спору за участю нейтрального посередника та наведено класифікацію її етапів, запропоновану різними дослідниками та нормативними документами.

Досліджено взаємозв’язок між медіацією та системним підходом, підкреслюючи, що завдяки такому поєднанню вдається не лише знижувати рівень емоційної напруги у конфліктних ситуаціях, а й формувати у клієнтів навички конструктивної комунікації та самостійного врегулювання спорів у майбутньому. У роботі розглянуто конкретні приклади використання медіації у соціальній сфері: серед внутрішньо переміщених осіб, де конфлікти часто виникають через побутові проблеми або психологічну напругу; у сфері соціального захисту населення для вирішення суперечок між отримувачами та надавачами послуг; у закладах освіти через шкільну медіацію, яка сприяє зменшенню випадків булінгу та формуванню культури ненасильницької комунікації; а також у справах, пов’язаних із сімейними конфліктами, зокрема під час визначення місця проживання дитини після розірвання шлюбу.

Зроблено висновок, що медіація виконує не лише примирливу, а й профілактичну функцію, зміцнюючи соціальну згуртованість і культуру мирного врегулювання спорів у суспільстві.

Ключові слова: *медіація, медіатор, посередництво, соціальні послуги, конфлікт, системний підхід, соціальна сфера.*

Сьогодні фахівці соціальної сфери все частіше зіштовхується з необхідністю розв'язання складних міжособистісних та соціальних конфліктів, які виникають між людьми, сім'ями, інституціями та соціальним середовищем. У цьому аспекті інтеграція медіації як інструменту ненасильницького вирішення конфліктів у практику соціальної роботи є не лише доцільною, а й надзвичайно перспективною. Це особливо актуально в умовах застосування системного підходу, який дозволяє розглядати конфлікти не ізольовано, а в контексті взаємозв'язків особи з різними рівнями соціального оточення.

Системний підхід, що розглядає особу як частину складної взаємозалежної структури, дозволяє глибше зрозуміти динаміку конфліктних ситуацій і вибудовувати цілісні стратегії втручання. Медіація, у свою чергу, гармонійно вписується в рамки цього підходу, адже сприяє налагодженню комунікації, балансу ролей та відновленню функціональних зв'язків у соціальній сфері.

Аналіз наукових досліджень з даного напрямку свідчить про цікавість науковців до питань медіації та розв'язання соціальних конфліктів. Зокрема у працях С. Герасимчук (2024) [1], М. Кузів, І. Кузів [7] та ін. проаналізовано роль медіації у вирішенні спорів, етапи проведення медіації та наведено переваги й недоліки використання даного способу. Авторський підхід до процесу медіації, зокрема до її складових розкрито у дослідженнях А. Кармази (2023), Т. Федоренко (2023), Д. Позова (2023) та ін. [5]. Історико-правові основи медіації досліджено І. Лукашевичем (2024), а ґрунтовний аналіз нормативних положень, закріплених у Законі України «Про медіацію» здійснено у працях О. Костюченко, А. Монаєнка (2022), Н. Атаманчук (2022) та ін. Натомість Я. Бляхарський (2024), О. Філюк (2024) А. Лазарева (2024) вивчали досвід зарубіжних країн у вирішенні спорів шляхом медіації. М. Єнін (2019), Д. Макаренко (2019), О. Северинчук (2019) розглядали медіацію з педагогічної точки зору. У їх працях вказано різні моделі медіації (відновна, наративна, класична, оціночна, розрахункова, терапевтична), розкрито вимоги до рівня кваліфікації викладача-медіатора [3].

Окрему увагу заслуговують праці І. Савельчук, Л. Міщик, О. Лісовець та ін. у яких порушуються питання системного підходу у соціальній роботі, а саме: розкрито засоби впровадження системного підходу у роботі з різними групами клієнтів (І. Савельчук, 2016) [18]; обґрунтовано особливості реалізації системного підходу у сфері соціальної роботи (І. Міщик, 2016) [11]; досліджено системний підхід у формуванні компетентності соціальних працівників (О. Лісовець, 2018) [8] тощо.

Незважаючи на наявність окремих досліджень, проблема практичного застосування медіації в соціальній роботі в межах системного підходу залишається недостатньо вивченою. З урахуванням цього ставимо за мету проаналізувати можливості застосування медіації в соціальній роботі в контексті системного підходу. Для розкриття поставленої мети вважаємо за необхідне з'ясувати сутність медіації та системного підходу; розкрити взаємозв'язок між медіацією та системним підходом у соціальній роботі; запропонувати можливі приклади використання медіації в соціальній сфері.

Детальний аналіз наукових праць С. Герасимчука [1, с. 272], Л. Калмикова [4], О. Кацьори [6] та ін. дозволяє визначити медіацію як форму переговорного процесу між сторонами конфлікту за участі нейтрального посередника (медіатора), який спрямовує комунікативну взаємодію, сприяє встановленню діалогу та допомагає учасникам самостійно дійти до взаємоприйнятного рішення, не приймаючи рішення за них і не маючи владних повноважень щодо врегулювання спору. Варто зазначити, що трактування науковцями поняття «медіації» цілком узгоджується із визначеннями, поданими у «Державному стандарті соціальної послуги посередництва (медіації)» [15] та Законі України «Про медіацію» [16], де вказано про письмову згоду сторін про проведення переговорів за участю посередника та добровільність участі сторін конфлікту.

Зрозуміло, що процес проведення переговорів має бути чітко структурований, на що вказували у своїх дослідженнях М. Кузів, І. Кузів [7], С. Герасимчук [1], Л. Калмикова [4], О. Кармаза, Т. Федоренко [5], В. Ровенська [17] та ін. Зокрема, С. Герасимчук та Л. Калмикова виділяють наступні етапи проведення медіації: підготовку, проведення медіації, дослідження інтересів, переговори, укладання та підписання угоди [1, с. 272; 4, с. 32 –40]. Натомість О. Кармаза, Т. Федоренко, аналізуючи нормативно-законодавчу базу (зокрема «Державний стандарт соціальної послуги посередництва (медіації)») вказують на три основні стадії медіації: підготовча, безпосереднє проведення медіації; укладання угоди за результатами медіації [5, с. 70]. Незважаючи на різну кількість пропонованих етапів в організації процесу медіації, науковці підкреслюють важливість їх дотримання для досягнення ефективного результату. Зазначимо, що кожна із етапів проведення медіації має певні завдання. Зокрема, на першому етапі слід домогтися усвідомлення сторонами конфлікту розуміння процедури проведення медіації. Це досягається шляхом встановлення волевиявлення учасниками вирішення конфлікту чи спору; пояснення процедури та умов проведення медіації; укладання договору про проведення медіації. Досить важливим є етап проведення медіації на якому відбувається збирання та обмін інформацією; визначення теми переговорів; напрацювання пропозицій щодо вирішення конфлікту чи спорів; індивідуальна робота із сторонами конфлікту (за необхідності) тощо. Завершення медіації відбувається шляхом підписання угоди за результатами медіації та виконання умов угоди [5, с. 70 –71].

Таким чином, використання медіації відіграє важливу роль у вирішенні соціальних проблем, оскільки сприяє налагодженню конструктивного діалогу між сторонами конфлікту. Вона допомагає знизити напруженість і уникнути ескалацію конфлікту, пропонуючи їх учасникам спільно знайти спільне рішення. Завдяки

медіації сторони не лише розв’язують конкретну проблему, а й формують навички мирного врегулювання суперечок у майбутньому. У ширшому сенсі медіація зміцнює соціальну згуртованість, сприяє збереженню довіри в суспільстві та підтримує культуру ненасильницького спілкування.

Водночас для глибшого розуміння причин і змісту виникнення соціальних конфліктів та пошуку ефективних рішень доцільно застосовувати системний підхід. Спираючись на дослідження І. Савельчук [18], Л. Міщик [11], О. Лісовець [8] та ін. можна стверджувати, що системний підхід як метод аналізу соціальних проблем передбачає розгляд цих проблем не ізольовано, а як частини цілісної взаємопов’язаної системи. Він дозволяє виявити і зрозуміти складну структуру взаємозв’язків між різними сторонами, з’ясувати причини, що впливають на виникнення та розвиток проблеми. Завдяки цьому підходу медіатори можуть комплексно оцінити причини, наслідки та можливі шляхи розв’язання соціальних питань, враховуючи як внутрішні, так і зовнішні чинники. Таким чином, системний підхід сприяє глибшому усвідомленню сутності проблеми та пошуку більш результативних рішень.

Вивчення взаємозв’язку між медіацією та системним підходом у соціальній роботі дозволяє навести можливі приклади використання медіації в соціальній сфері. Відтак у соціальній сфері медіація активно застосовується для врегулювання конфліктів між різними групами населення, зокрема у випадках суперечок у громадах, для вирішення адміністративних конфліктів тощо. Дослідження цієї сторони врегулювання конфліктів досліджено у працях М. Логвиненко, К. Олексенко [9], О. Мазур [10], Л. Стрельбіцькою, Т. Блащук [19] та ін. Медіатор організовує процес конструктивного діалогу між сторонами конфлікту, що дозволяє кожній з них висловити свої погляди, інтереси та побоювання у безпечному та нейтральному середовищі. Особливо доцільним у цьому плані є роль медіатора з внутрішньо переміщеними особами для вирішення конфліктів, зумовлених як побутовими проблемами, так і психологічною напругою. Наприклад, у випадках суперечок між переселенцями щодо розподілу тимчасового житла або спільного користування ресурсами медіатор сприяє організації конструктивного діалогу між сторонами, допомагаючи кожному з учасників висловити власні потреби та очікування. Завдяки такому підходу вдається зменшити емоційну напругу, подолати упередження та знайти взаємоприйнятні рішення, що враховують інтереси всіх учасників. У багатьох випадках результатом стає не лише усунення конкретної проблеми, наприклад, шуму, розподілу спільного майна чи благоустрою території, а й відновлення добросусідських відносин та підвищення рівня соціальної згуртованості в громаді.

Медіація у сфері соціального захисту є дієвим інструментом для врегулювання спорів між отримувачами соціальних послуг та їх надавачами. У процесі медіації сторони мають можливість відкрито обговорити обставини конфлікту, висловити свої очікування та претензії, а також знайти взаємоприйнятні рішення у безпечній та нейтральній атмосфері. Такий підхід дозволяє не лише знизити рівень недовіри та напруги між учасниками процесу, а й підвищує якість надання соціальних послуг завдяки врахуванню реальних потреб отримувачів. Крім того, використання медіації сприяє підвищенню прозорості роботи соціальних установ і формує у працівників навички ефективної комунікації з різними категоріями клієнтів. У підсумку, медіація у цій сфері виконує важливу роль у зміцненні соціальної справедливості та забезпеченні більш збалансованих і сталих рішень у складних ситуаціях..

Медіація виявляється особливо ефективною у врегулюванні конфліктів серед підлітків та молоді, де вона виконує не лише примирливу, а й профілактичну функцію (Р. Новгородський, Д. Пилипенко [12], Н. Демченко, А. Василик [2], М. Єнін, Д. Макаренко, О. Северинчик [3] та ін.). Зокрема, за допомогою шкільної медіації учні, залучені до конфліктної ситуації чи випадків булінгу, отримують можливість безпечно висловити свої емоції, пояснити власну позицію та почути аргументи іншої сторони. Такий процес сприяє розвитку в учнів навичок активного слухання, емпатії та критичного мислення, що, у свою чергу, знижує рівень агресивної поведінки та повторних конфліктів. Окрім цього, систематичне впровадження програм медіації у школах формує середовище довіри та взаємоповаги, заохочує учнів до самостійного та відповідального розв’язання спорів. Таким чином, медіація не лише допомагає зменшити рівень булінгу, а й сприяє формуванню культури ненасильницької комунікації серед молоді загалом.

Окремим прикладом є медіація у справах, пов’язаних із сімейними конфліктами, де вона виступає як ефективний альтернативний спосіб врегулювання спорів, спрямований на зниження рівня емоційної напруги між сторонами (О. Парнета [13], В. Попов [14], І. Чеховська, М. Довга та ін.). Наприклад, під час вирішення питання щодо визначення місця проживання дитини після розірвання шлюбу медіатор сприяє конструктивному діалогу між батьками, допомагаючи їм знайти компромісне рішення, що максимально враховує інтереси дитини. Такий підхід дозволяє уникнути тривалого судового процесу та зберегти хоча б мінімальний рівень довіри між колишнім подружжям, що є важливим для подальшого виховання спільних дітей

Висновок. Отже, проведений аналіз дозволяє стверджувати, що медіація є ефективною формою переговорного процесу, яка забезпечує врегулювання конфліктів шляхом конструктивного діалогу між сторонами за посередництва нейтральної особи – медіатора. Поєднання медіації із системним підходом у соціальній роботі дає змогу розглядати конфлікти не окремо, а як елементи взаємопов’язаної соціальної системи, що уможливлює глибший аналіз причин виникнення проблем та пошук комплексних рішень. Практичне застосування медіації у роботі з внутрішньо переміщеними особами, отримувачами соціальних послуг,

підлітками, а також у сімейних конфліктах демонструє її значний потенціал для зниження напруженості, профілактики ескалації конфліктів та формування культури ненасильницького спілкування.

Таким чином, медіація у межах системного підходу не лише сприяє вирішенню конкретних спорів, а й виконує важливу виховну та профілактичну функцію, зміцнюючи соціальну згуртованість, підвищуючи довіру в суспільстві та формуючи навички мирного врегулювання конфліктів у різних соціальних контекстах. Подальший розвиток цієї практики має стати невід'ємною складовою підготовки фахівців соціальної сфери та удосконалення механізмів надання соціальної допомоги.

Використана література:

1. Герасимчук С. С. Медіація як один з видів альтернативного вирішення спорів: визначення, переваги та недоліки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2024. Випуск 82. Частина 1. С. 270–274.
2. Демченко Н., Василик А. Медіація як засіб подолання конфліктів у студентської молоді. *Psychology Travelogs.* 2024. № 4. С. 157–167.
3. Єнін М. Н., Макаренко Д. В., Северинчук О. П. Медіація в освітньому просторі закладів вищої освіти: у пошуках моделі та способів організації. *Вісник НТУУ «КПІ». Серія: Політологія. Соціологія. Право*. 2019. Випуск 3 (43). С. 59–64.
4. Калмикова Л. Медіація: модний тренд чи нагальна потреба? *Вісник НААУ.* 2023. № 12 (97). С. 32–40.
5. Кармаза О. О., Федоренко Т. В. Теоретична модель процесу медіації: провадження, стадії, етапи, процесуальній дії, їх співвідношення. *Право і суспільство*. 2023. № 2. С. 67–72.
6. Кацьора О. Проблеми та стан розвитку медіації в Україні. *Науково-теоретичний альманах Грані.* 2021. № 24 (7–8). С. 21–25.
7. Кузів М. З., Кузів І. С. Особливості вирішення конфліктів за допомогою медіації. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя. Серія: Психолого-педагогічні науки.* 2021. № 1. С. 76–83.
8. Лісовець О. Системний підхід до формування соціально-правової компетентності соціальних працівників. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика. Серія: Педагогічні науки.* 2018. № 1–2 (54–55). С. 145–151.
9. Логвиненко М. І., Олексенко К. Д. Примирення сторін: роль медіації у розв'язанні адміністративних конфліктів. *Аналітично-порівняльне правознавство.* 2024. № 2. С. 479–482.
10. Мазур О. Використання медіації в органах місцевого самоврядування України. *Аспекти публічного управління.* 2023. № 11 (4). С. 104–111.
11. Міщик Л. І. Особливості системного підходу в професійній діяльності соціальних працівників. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки.* 2016. Вип. 133. С. 150–154.
12. Новгородський Р. Г., Пилипенко Д. В. Шкільна медіація як технологія розв'язання конфліктів у закладах загальної середньої освіти. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя. Серія: Психолого-педагогічні науки.* 2022. № 1. С. 61–68.
13. Парнета О., Федик С. Медіація як спосіб вирішення сімейних спорів. *Актуальні проблеми правознавства.* 2021. № 1 (25). С. 100–106.
14. Попов В. А. Роль медіації у вирішенні сімейних спорів: переваги та недоліки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2025. № 87. С. 246–251.
15. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації) : *наказ Міністерства соціальної політики України від 17.08.2016 р* № 892. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1243-16#Text
16. Про медіацію : *Закон України від 16.11.2021 № 1875*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/ show/1875-IX#Text.
17. Ровенська В. В. Медіація як метод вирішення соціальних конфліктів в Україні. *Інтелект XXI. Бізнес та інтелектуальний капітал*. 2020. № 2. С. 190–194.
18. Савельчук І. Теорія та практика соціальної роботи з позиції системного підходу. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Психологія*. 2016. № 2 (5). С. 63–66.
19. Стрельбіцька Л. Я., Блащук Т. В. Онлайн-медіація як інструмент для вирішення конфліктів між серед біженців та внутрішньо переміщених осіб в умовах повномасштабної війни в Україні. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2024. № 3 (85). С. 90–96.

References:

1. Herasymchuk S. S. (2024). Mediatsiia yak odyn z vydiv alternatyvnoho vyrishennia sporiv: vyznachennia, perevahy ta nedoliky [Mediation as a type of alternative dispute resolution: definition, advantages and disadvantages]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriya: Pravo.* Vypusk 82. Chastyna 1. S. 270–274 [in Ukrainian].
2. Demchenko N., Vasylyk A. (2024) Mediatsiya yak zasib podolannya konfliktiv u student•s′koyi molodi. [Mediation as a means of overcoming conflicts among students]. *Psychology Travelogs*. № 4. S. 157–167 [in Ukrainian].
3. Ienin M. N., Makarenko D. V., Severynchuk O. P. (2019). Mediatsiya v osvitn′omu prostori zakladiv vyshchoyi osvity: u poshukakh modeli ta sposobiv orhanizatsiyi [Mediation in the educational space of higher education institutions: in search of a model and methods of organization]. *Visnyk NTUU "KPI". Seriya: Politolohiya. Sotsiolohiya. Pravo*. Issue 3 (43). S. 59–64 [in Ukrainian].
4. Kalmykova L. (2023). Mediatsiya: modnyy trend chy nahal′na potreba? [Mediation: a fashionable trend or an urgent need?]. *Visnyk NAAU*. № 12 (97). S. 32–40 [in Ukrainian].
5. Karmaza O. O., Fedorenko T. V. (2023). Teoretychna model′ protsesu mediatsiyi: provadzhennya, stadiyi, etapy, protsesual′niy diyi, yikh spivvidnoshennya. [Theoretical model of the mediation process: proceedings, stages, stages, procedural actions, their correlation]. *Pravo i suspil'stvo.* № 2. S. 67–72 [in Ukrainian].
6. Katsora O. (2021). Problemy ta stan rozvytku mediatsiyi v Ukrayini. [Problems and state of development of mediation in Ukraine]. *Naukovo-teoretychnyy al'manakh Hrani*. № 24 (7–8), S. 21–25 [in Ukrainian].
7. Kuziv M. Z., Kuziv I. S. (2021). Osoblyvosti vyrishennya konfliktiv za dopomohoyu mediatsiyi [Peculiarities of conflict resolution through mediation]. *Naukovi zapysky Nizhyns'koho derzhavnoho universytetu im. M. Hoholya. Seriya: Psykholoho-pedahohichni nauky*. №. 1. S. 76–83 [in Ukrainian].

8. Lisovets O. (2018). Systemnyy pidkhid do formuvannya sotsial′no-pravovoyi kompetentnosti sotsial′nykh pratsivnykiv [Systematic approach to the formation of social and legal competence of social workers]. *Neperervna profesiyna osvita: teoriya i praktyka*. *Seriya: Pedahohichni nauky*. № 1–2 (54-55). S. 145–151 [in Ukrainian].
9. Lohvynenko M. I., Oleksenko K. D. (2024). Prymyrennya storin: rol′ mediatsiyi u rozv'yazanni administratyvnykh konfliktiv [Reconciliation of the parties: the role of mediation in resolving administrative conflicts]. *Analitychno-porivnyal'ne pravoznavstvo*. № 2. S. 479–482 [in Ukrainian].
10. Mazur O. (2023). Vykorystannya mediatsiyi v orhanakh mistsevoho samovryaduvannya Ukrayiny [The use of mediation in local government bodies of Ukraine]. *Aspekty publichnoho upravlinnya*. № 11 (4). S. 104–111 [in Ukrainian].
11. Mishchyk L. I. (2016). Osoblyvosti systemnoho pidkhodu v profesiyniy diyal′nosti sotsial′nykh pratsivnykiv. [Peculiarities of the systemic approach in the professional activities of social workers]. *Visnyk Chernihivs'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu. Seriya: Pedahohichni nauky*. Issue 133. S. 150–154 [in Ukrainian].
12. Novhorodskyi R. H., Pylypenko D. V. (2022). Shkil′na mediatsiya yak tekhnolohiya rozv'yazannya konfliktiv u zakladakh zahal′noyi seredn′oyi osvity. [School mediation as a technology for resolving conflicts in secondary education institutions]. *Naukovi zapysky Nizhyns'koho derzhavnoho universytetu im. M. Hoholya. Seriya: Psykholoho-pedahohichni nauky.* №. 1. S. 61 [in Ukrainian].
13. Parneta O., Fedyk S. (2021). Mediatsiya yak sposib vyrishennya simeynykh sporiv. [Mediation as a way to resolve family disputes]. *Aktual'ni problemy pravoznavstva*. № 1 (25). S. 100–106 [in Ukrainian].
14. Popov V. A. (2025). Rol′ mediatsiyi u vyrishenni simeynykh sporiv: perevahy ta nedoliky. [The role of mediation in resolving family disputes: advantages and disadvantages]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriya: Pravo*. № 87. S. 246–251 [in Ukrainian].
15. Pro zatverdzhennya Derzhavnoho standartu sotsial′noyi posluhy poserednytstva (mediatsiyi) [On approval of the State Standard of Social Mediation Services] : *nakaz Ministerstva sotsial'noyi polityky Ukrayiny vid 17.08.2016 r* № 892. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1243-16#Text [in Ukrainian].
16. Pro mediatsiyu [On mediation]. *Zakon Ukrayiny vid 16.11.2021 № 1875*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-IX#Text [in Ukrainian].
17. Rovenska V. V. (2020). Mediatsiya yak metod vyrishennya sotsial′nykh konfliktiv v Ukrayini. [Mediation as a method of resolving social conflicts in Ukraine]. *Intelekt KHKHI. Biznes ta intelektual'nyy capital.* №. 2. S. 190–194 [in Ukrainian].
18. Savelchuk I. (2016). Teoriya ta praktyka sotsial′noyi roboty z pozytsiyi systemnoho pidkhodu. [Theory and practice of social work from the position of a systems approach]. *Visnyk Kyyivs'koho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Seriya: Psykholohiya*. № 2 (5). S. 63–66 [in Ukrainian].
19. Strelbitska L. Ya., Blashchuk T. V. (2024). Onlayn-mediatsiya yak instrument dlya vyrishennya konfliktiv mizh sered bizhentsiv ta vnutrishn′o peremishchenykh osib v umovakh povnomasshtabnoyi viyny v Ukrayini. [Online mediation as a tool for resolving conflicts between refugees and internally displaced persons in the context of a full-scale war in Ukraine]. *Derzhava ta rehiony. Seriya: Pravo.* № 3 (85). S. 90–96 [in Ukrainian].

I. Yenhalycheva. The use of mediation within a systemic approach in social work.

The article substantiates the relevance of integrating mediation into social work, particularly within the framework of a systemic approach. It is emphasized that modern social work professionals increasingly face complex interpersonal and social conflicts arising from individuals’ interactions with various levels of the social environment. In this context, the systemic approach enables viewing conflicts not in isolation but within a broad network of interrelations, which makes it possible to develop comprehensive strategies for dispute resolution. The article defines the essence of mediation as a process of voluntary conflict resolution involving a neutral third party and presents a classification of its stages proposed by various researchers and regulatory documents.

The relationship between mediation and the systemic approach is examined, highlighting that this combination helps not only to reduce emotional tension in conflict situations but also to develop clients’ skills in constructive communication and independent conflict resolution in the future. The paper presents specific examples of the use of mediation in the social sphere: among internally displaced persons, where conflicts often arise due to everyday problems or psychological tension; in the field of social protection to resolve disputes between service recipients and providers; in educational institutions through school mediation, which helps to reduce cases of bullying and foster a culture of non-violent communication; as well as in cases related to family conflicts, particularly when determining a child’s place of residence after divorce.

It is concluded that mediation performs not only a reconciliatory but also a preventive function, strengthening social cohesion and the culture of peaceful conflict resolution in society.

Key words: *mediation, mediator, conciliation, social services, conflict, systemic approach, social sphere.*